

*Бандура Т. Й.,**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри української та зарубіжної літератур**Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СВОЄРІДНІСТЬ РОМАНУ Ф. С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ»

Анотація. У статті досліджується жанрово-стильова специфіка роману Ф.С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі». Наголошується на новаторському аналітичному підході до художнього осмислення американської буржуазної дійсності у творі, простежується велика сила художнього слова в екзистенційному протесті жорстокому, прагматичному суспільству.

Визначається, що твір Фіцджеральда є соціальним романом, хоча обмежена півріччям дія в ньому нібито замкнена в дуже тісному колі подій і стосується вузько особистісних стосунків кількох молодих людей, які зустрілися завдяки примхливому збігу обставин і незабаром розлучилися трагічно й назавжди. Доведено, що соціальність книги автора визначається тим, що як відтворені в ній події й характери, так і основний художній конфлікт мають прямий і життєво важливий зв'язок із долею людей у зображеному митцем соціумі.

У дослідженні виявлено, що центральною в романі є тема «американського способу життя» як небезпечної соціальної прірви, що ковтає людські життя. Роман Ф.С. Фіцджеральда, що за зовнішніми стильовими ознаками має мало спільного із соціально-епічними полотнами Т. Драйзера, все ж за глибинним пафосом можна цілком справедливо поставити поряд з «Американською трагедією». У цілком реалістичній манері будується сюжет роману «Великий Гетсбі». Соціальний характер реалістичної оповіді підтримується ще й історичними подіями, зображеними у творі.

Зазначається, що елементи романтичного стилю спостерігаються вже в заголовку роману. Епітет «великий», застосований до Гетсбі, має амбівалентне значення. Головний герой фальшиво «великий» у своїй ролі багатія з таємничою репутацією, господаря абсурдно-ошатних урочистостей і святкувань, які він влаштовує на честь коханої. Таке псевдоствердження Гетсбі викликає іронію в оповідача-мораліста. Водночас він «великий» силою свого почуття, яке пробудило в ньому прихований потенціал особистості – зробити задля коханої неможливе; неперевершений він своєю відданістю мрії. Своєрідна естетична заданість особливо властива романтичному героєві.

Акцентується на тому, що роман Ф.С. Фіцджеральда також має риси «роману виховання». В осмисленні твору в такому аспекті визначається роль оповідача Ніка Каррауея – постійного свідка, коментатора, а часом й активного учасника реальних подій.

Розкрито прикметну рису психологічної оповіді роману Ф.С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі» – це лірична наповненість, часом наближена до ліричної природи вірша. Емоційна атмосфера роману далеко не проста, це завжди «сплав» внутрішнього мовлення героїв і спочатку нейтрально-насмішливого, а потім сумного й осудливого голосу оповідача.

Ключові слова: жанр, стиль, реалізм, романтизм, модернізм.

Постановка проблеми. Романістика Ф.С. Фіцджеральда стала знаковим явищем у світовій літературі 20-х років ХХ століття. У його творах з'являється новаторський аналітичний підхід до художнього осмислення американської буржуазної дійсності. І хоча в ранній період творчості романам автора ще не властивий біль і смуток буття, все ж у творі «Великий Гетсбі» простежується велика сила художнього слова в екзистенційному протесті матеріально залежному соціуму.

Жанрово-стильова своєрідність твору є однією з проблем, що завжди хвилювала критичне мислення літературознавців. Особливо цікавий такий аспект на рубежі епох, коли відбуваються певні естетичні трансформації, а також взаємопроникнення в жанрову форму рис різних стилів, напрямів. Розглядаючи заявлений роман Ф.С. Фіцджеральда, написаний у час, коли світова література розвивалася в гармонійному співіснуванні реалізму й модернізму, говоримо про майстерність художника слова в експерименті поєднання інколи полемічних стильових структур. Актуальність наукової розвідки полягає у виявленні новаторського симбіозу ознак реалістичного й модерністичного письма, а також у визначенні неординарних комбінацій автора в жанрово-стильовій площині твору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До окремих аспектів вивчення творчості Ф.С. Фіцджеральда зверталися дослідники Л.В. Горішна, Т.Н. Денисова, Я.М. Засурський, О.М. Зверева, В.В. Зіневич, М.М. Корсєнєва, М.О. Мендельсон, А.І. Старцева та ін., однак в їхніх дослідженнях питання жанрово-стильової специфіки розглядається побіжно, в руслі іншої заявленої проблеми. Отже, ґрунтовно аспект жанрово-стильової самобутності романістики письменника не досліджувався.

Метою статті є дослідження жанрово-стильової специфіки роману видатного американського письменника Ф.С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі».

Виклад основного матеріалу. «Великий Гетсбі» належить до епохальних творів американської літератури і справедливо вважається одним із вершинних досягнень світового соціального роману ХХ століття. Цей твір – безумовно, соціальний роман, хоча обмежена півріччям дія в ньому нібито замкнена в дуже тісному колі подій і стосується вузькоособистісних стосунків кількох молодих людей, які зустрілися завдяки примхливому збігу обставин і незабаром розлучилися трагічно й назавжди. Соціальність книги Ф.С. Фіцджеральда визначається тим, що як відтворені в ній події й характери, так і основний художній конфлікт мають прямий і життєво важливий зв'язок із долею людей у зображеному митцем суспільстві.

Ідеться про руйнацію для людини нав'язаної псевдоцивілізації, в якій щастя штучно ототожнюється з матеріальним успіхом і всі духовні й моральні стимули людської природи підкорюються «релігії багатства».

Центральною є тема «американського способу життя» як небезпечної соціальної прірви, що ковтає людські життя. Роман Фіцджеральда, що за зовнішніми стильовими ознаками має мало спільного із соціально-епічними полотнами Т. Драйзера, за глибинним пафосом можна цілком справедливо поставити поряд з «Американською трагедією». Драйзер у своїй темі виступає з позиції соціолога, який документує свої спостереження, Фіцджеральд – із прерогативою морально-естетичного критерію, але супротивник у них один, як і єдина для обох тривога гуманіста.

У цілком реалістичній манері будується сюжет роману «Великий Гетсбі». Джей Гетсбі, син бідного фермера з Північної Дакоти, як і годиться енергійному молодому американцю, виходить на пошуки багатства й щастя. Соціальний характер реалістичної оповіді підтримується ще й історичними подіями, зображеними у творі. На момент вступу США в Першу світову війну Гетсбі – молодий офіцер. Військовий мундир на певний момент служить йому перепусткою в кола вищих верств населення. Він закохується в дівчину із заможної сім'ї, приховує свою бідність, кохана відповідає йому взаємністю. Дейзі обіцяє хлопцеві дочекатися повернення його з війни, але, не стримавши свого слова, виходить заміж за чоловіка «свого кола», дуже заможного Т. Б'юкенена. Гетсбі повертається додому в орденах, але без гроша в кишені. Одержимий бажанням повернути Дейзі, він стає на шлях напівзаконних афер, доволі прийнятних в американській системі капіталістичної наживи, і досягає успіху – стає багатим. Йому вдається зустріти Дейзі і на короткий час привернути її увагу силою свого кохання й вірності. Та Дейзі і Том належать до панівного класу, касти спадкових багатіїв, господарів країни. Будь-яка спроба оскаржити їхні життєві права, порушити їхній спокій наражається, як на глуху стіну, на їхню внутрішню солідарність. Вони зневажають Гетсбі, стороняться, знищують його і йдуть геть ситі, жорстокі, байдужі.

Елементи романтичного стилю спостерігаємо вже в заголовку роману. Епітет «великий», застосований до Гетсбі, має амбівалентне значення. Головний герой фальшиво «великий» у своїй ролі багатія з таємничою репутацією, господаря абсурдно-ошатних урочистостей і святкувань, які він влаштовує на честь Дейзі. Таке псевдтвердження Гетсбі викликає іронію в оповідача-мораліста. Водночас він «великий» силою свого почуття, яке пробудило в ньому прихований потенціал особистості – зробити задля коханої неможливе; неперевершений він своєю відданістю мрії, «рідкісним даром надії» [3, с. 86], щедрістю душі, які за певних обставин, в іншому середовищі, можливо, зробили б із нього героя. Така естетична заданість особливо властива романтичному героєві. З уст оповідача звучить об'єктивна оцінка головного героя з романтичного характерністю: «Якщо міряти особистість напругою її поривань, то він був особистістю надзвичайною, наділеною якоюсь загостреною чутливістю до всього. Чутливість ця не мала нічого спільного з млявою вразливістю, яку гучно іменують «артистичною вдачею», – це була рідкісна здатність надіятися, романтичний запал, якого я ні в кому більше не зустрічав і, певне, вже ніколи не зустріну» [5, с. 25]. Роль згаданих рис у характері героя визначається тим, що згрубілий у цій безперервній боротьбі за багатство, він з часу, коли дізнається, що Дейзі, задля якої вийшов на шлях згуби, відштовхнула його, втрачає всякий інтерес до грошей і до всього, що з ними пов'язано. Гетсбі особистістю гине раніше, ніж його наздогнала куля вбивці.

Роман Ф.С. Фіцджеральда також має риси «роману виховання». Розглядаючи твір у такому аспекті, визначаємо в центрі

оповідача Ніка Каррауея – постійного свідка, коментатора, а часом й активного учасника реальних подій, з яких бере сумний досвід, що, безперечно, вплине на його життя.

Ніку Карауею на момент подій у романі біля тридцяти років, він ровесник Гетсбі, але виріс у заможній «добропорядній» сім'ї в одному з провінційних містечок Середнього Заходу й приїхав у Нью-Йорк із метою вивчити в цьому комерційному та інтелектуальному осередку США кредитно-банківську справу, пізнати блискучі таємниці, «відомі лише Мідасу, Моргану й Меценату» [5, с. 29], – як він сам іронічно формулює поставлене перед собою завдання. Нік належить до так званого «втраченого покоління» американської інтелігентної молоді (безумовний інтертекстуальний перегук з Е. Хемінгуейм – ширим реалістом); між університетом і самостійним життям, в яке він вступає зі значним запізненням, пролягла Перша світова війна. Він духовно обтяжений фронтним досвідом і з пересторогою ставиться до післявоєнного життя. Познаюмившись із Гетсбі, він сам говорить, що молодик втілює в собі те, що він, Нік Каррауей, «завжди зневажав і зневажав в людях» [5, с. 89]. І, навпаки, в Б'юкененах, як і в подрузі Дейзі Джордан Бейкер, багато чого йому імпонує. Ці симпатії й антипатії, навіяні йому вихованням і середовищем, підлягають у результаті серйозному випробуванню й несподівано для нього руйнуються. «Гетсбі себе виправдав...», – доходить він висновку, розчарувавшись. «Нікчема на нікчемі, ось хто вони... ви один варті їх всіх разом узятих», – викрикує Нік, прощаючись із Джейм Гетсбі під час останньої їхньої зустрічі. Він засуджує свого опонента, але співчуває йому як жертві цинічного порядку життя, в якому всі вони – Гетсбі, Б'юкенени, Джордан і він сам – свідомі або несвідомі учасники аморального дійства. Дослідниця С. Луцій, порівнюючи український роман ХХ століття з американським романом того ж періоду, стверджує: «І європейська, й американська, й українська літератури гостро відчували проблему дегуманізації особистості в чужому, а іноді й ворожому світі. Письменники звертаються саме до проблеми збереження духовних цінностей, прагнуть показати процес переосмислення та віднаходження особистістю справжніх життєвих вартостей» [4, с. 61].

Нік звинувачує Б'юкененів у бездуховності цього світу: «Вони були безтурботними істотами, Том і Дейзі, вони ламали речі і людей, а потім тікали й ховались за свої гроші, свою тотальну байдужість або ще щось, на чому тримався їхній шлюб» [5, с. 116]. Потрясіння, пережите Каррауейм, змушує його відмовитись від усталених моральних компромісів, які він завжди вважав прийнятними для себе і нормою поведінки. Він безрадісно дивиться в майбутнє, не бачить порятунку від зла, що править світом, і розуміє свій обов'язок чесно розповісти про те, свідком чого він став, не прикрашаючи вад і віддаючи честь сміливості людського серця.

Проблема головного героя, який не зміг відділити свій ідеал кохання від ідеалу багатства, концентрується, врешті-решт, у моральній і естетичній капітуляції людини перед силою грошей. Якщо її узагальнити до вирішення проблем, які постають перед митцем у буржуазному суспільстві, то йтиметься про вторгнення характерного для цього соціуму домінуючого погляду на гроші й багатство у власне емоційну складову частину людського досвіду із залученням художнього сприйняття й пізнання світу. Очевидно, що сукупність подібних проблем мала першорядне значення для молодого Фіцджеральда.

З початку і до кінця роману Фіцджеральд відмовляється від ідеалізації Гетсбі, однак, прикметно, що хоча в більшості

ключових моментів авторська позиція виражена у висловлюваннях Ніка Каррауея, все-таки відчутний тісний емоційний зв'язок автора безпосередньо з Джейм Гетсбі. Так, митець в одному з авторських відступів назвав його «старшим братом» [5, с. 47]. В одному з листів, де автор роздумує над історією створення роману, він визнає, що спочатку він створив образ Гетсбі, пишучи його з одного знайомого, але потім став залучати автобіографічні моменти, усвідомлюючи деяку духовну близькість героя до себе.

У «Великому Гетсбі» автор привертає увагу реципієнта до того зовнішнього почуттєвого блиску, який набувають речі й люди в оточенні багатства й матеріальних статків. Варто згадати портретний опис молодих жінок (Дейзі й Джордан) на перших сторінках роману: «Молодша з двох жінок була мені незнайома. Вона лежала на своєму кінці канапи, випростана, нерухома, трохи відкинувши голову, ніби на підборідді в неї стояла якась річ, що її вона насилу втримувала в рівновазі. Якщо вона й помітила мене краєчком ока, то нічим не виказала цього, а я, розгубившись, мало не попросив прощення за те, що завадив їй своєю несподіваною появою» [5, с. 28]. Оповідач ніяк не перед зверхньою поставою молодої жінки, основна заслуга якої в тому, що вона народжена в багатій сім'ї. Також показовим є епізод абсурдної поведінки Гетсбі, коли він швиряє свої дорогі сорочки в купу, показуючи свою зневагу до влади грошей над людьми, а Дейзі доведена цим вчинком до сліз. Літературознавець Т. Денисова зазначає: «Великий Гетсбі» – це прагнення героя реалізувати себе як особистість, індивідуальність, присвоївши собі фетишизовану сутність речей» [2, с. 131].

Таємничу чарівність, породжену ореолом розкоші й багатства, випромінює будинок Гетсбі й фантастичні бенкети, влаштовані господарем. Навіть скептик Нік спочатку був полонений цим п'яним відчуттям масштабного свята. Письменник щедрий у розмаїтті речових художніх деталей на означення розкоші: «чоловіки й жінки, мов рій метеликів, з'являлись і зникали в синяві його саду, серед шелесту голосів, шампанського і зірок», «щонайменше двічі на місяць до мого сусіда приїздив цілий загін декораторів, які привозили кількості метрів брезенту й таку ж кількість різноколірних лампочок, ніби збиралися перетворити величезний сад Гетсбі на різдвяну ялинку», «на столах, між принадних закусок, громадилися нашіптовані прянощами окісти, пістряві, мов убір арлекіна, салати, поросята в тісті й індики, в чародійський спосіб перетворені на червоне золото», «у великому холі споруджувалася висока стойка з обніжком із справжньої міді, й у тому барі було все – і джини, і лікери, і всілякі трюнки такого давнього походження, що більшість запрошених дівчат, через молоді літа, просто не знали, що то таке» [5, с. 121]. Детальні описи інтер'єрів та екстер'єрів багатих будинків були властиві реалістичній романістиці початку ХХ століття, як правило, в романах-хроніках або сімейних романах.

Все ж Фіцджеральд показує, наскільки ілюзійним є той блиск і хитка чарівність, якщо зазирнути за засліплюючу завісу показовості. Як тільки набирають сили непідробні людські почуття, наражаються на небезпеку важливі душевні інтереси й близькість, бутафорія руйнується. Яскравою в цьому аспекті є «розшифровка» голосу Дейзі, опису чарівності якого автор приділяє багато уваги, тобто антитетична дихотомія «чарівність – фальшивість» абсолютно виправдовує ілюзію художнього факту. «Розшифровка», на диво, належить не Каррауею, а Гетсбі, якого кохання робить чуттєвішим майже до геніальності.

« – У ньому дзвенить... – я замовк.

– У ньому дзвенять гроші, – несподівано сказав він.

Звісно ж. Як я раніше не зрозумів. Гроші дзвеніли в цьому голосі – ось що так полонило в його безмежних переливах, дзвін металу, переможна пісня кимвал...» [5, с. 117].

Останні відвідини бенкету в маєтку Гетсбі проходять у Каррауея під знаком повного розчарування. Все, що донедавна здавалось веселим, безтурботним, захоплюючим, постає в душному, вульгарному світлі. Далі, коли наростає трагічність подій, Нік, як зазначалося, відступає на позицію «стоїцистичного песимізму». Для Гетсбі такий вихід не можливий. Він не має ані інтелектуальної, ані моральної підготовки, щоб аналізувати оточуючу дійсність, протистояти її фальшивим цінностям. Зрада Дейзі затьмарює йому одразу весь світ.

Прикметною рисою психологічної оповіді роману Ф.С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі» є лірична наповненість, часом наближена до ліричної природи вірша. Справедливо наголошує на цій стильовій рисі Л. Горішна: «Хоча художні відкриття Ф.С. Фіцджеральда не завжди знаходили відгук у сучасників, творчі шукання письменника в галузі літератури значно сприяли становленню багатьох визначних американських романістів як майстрів ліричної прози» [1, с. 27]. Не лише душевні порухи, «діалектика душі» героя, а й кожен фізичний жест, міміка набувають інтенсивної емоційної характеристики. Це стосується й центральних персонажів твору – Гетсбі, Б'юкененів, Уілсонів, Джордан Бейкер, і героїв другого й третього планів. Приміром, Вулфшим, облудливий махінактор, який увів Джея Гетсбі у світ нелегальної наживи, або п'яний безіменний гість, який фігурує в романі під прізвиськом Філін, він же присутній на похороні Гетсбі.

Емоційна атмосфера роману далеко не проста, це завжди «сплав» внутрішнього мовлення героїв і спочатку нейтрально-насмішливого, а потім сумного й осудливого голосу оповідача. Можемо говорити також про характерну для психологічної прози форму монологічної оповіді у творі.

Промовистою в сенсі приналежності художньої оповіді до психологічної є наявність у романі ліричних й авторських відступів, які набувають особливого функційного значення. У них Фіцджеральд зосереджує пафос «Великого Гетсбі», внутрішній стан хиткості, нестабільності, соціальної й моральної безпідставності цієї побудованої на фальші й брехні цивілізації, передчуття близького її краху, матеріального й духовного. Авторські відступи з вуст оповідача, текстуально втіленого в образі Ніка Каррауея, належать автору й концентруються як вираз зображеному життю. Особливо показові в цьому аспекті останні сторінки роману, в яких автор концентрує ідейне навантаження відступів. Дві акордні морально-філософські фінальні сцени, одна з яких транслює гучний карнавал нью-йоркського життя, показову вітрину американської цивілізації, друга демонструє американську історію й життя загалом.

Слід зазначити, що вже з перших розділів роману в зображенні Нью-Йорка помітне похмуре й у чомусь зловісне начало, пов'язане з Долиною жужелиці – міським смітником, який бачить Нік із вікон потяга, що везе його щоранку на службу в банк. Письменник насичує грізний пейзаж екстер'єрними художніми деталями: «Це долина жужелиці – примарні лани, де жужелиця сходить, мов збіжжя, утворюючи кучугури, пагорби, химерні сади; де жужелиця набуває обрисів будинків із коминами й димом, що клубочиться вгору, й де навіть, якщо дуже пильно придивитися, можна побачити жужеличних чоловічків, які то виникають, то розчиняються в імлістому, попільному тумані» [5, с. 43]. Долина жужелець й супутні їй тематичні мотиви конкурують у романі з поезією великого міста, яку так глибоко відчуває Фіцджеральд, і поступово затьмарюють, витісняють її.

Прийнявши рішення повернутись додому, до провінційного життя, душного й нестерпного, але все ж рідного йому спогадами дитячих і юнацьких років, Нік довго залишає в пам'яті видіння Нью-Йорка, що містичним чином заволодило ним: «Вест-Егт і досі мариться мені в снах, схожих на нічну сцену пензля Ель Греко: скупчення будинків одноманітної і водночас химерної архітектури, скулених під похмурих, навислим небом, у якому тьмяно світиться диск місяця. На передньому плані четверо похмурих чоловіків у фраках несуть ноші, на яких лежить п'яна жінка в білій вечірній сукні. Її рука звисає і на пальцях холодно мерехтять діаманти. Урочисто мовчазні чоловіки завертають до якогось будинку, – не того, який їм потрібен» [5, с. 187].

Символіка фінальної картини підтверджує модерністичний тон оповіді. Промовисті символи передають відчуття гнітючої порожнечі й тривоги, пронизані майже «апокаліптичним» передчуттям неминучого краху «Нового Вавилону».

Напередодні від'їзду, ввечері, лежачи на прибережному піску перед спорожнілим будинком Гетсбі, Нік Каррауей знову роздумує про причини й обставини загибелі знайомого. Його думки про долю товариша змінюються думками про життя й долю американського народу. Зелений вогник на причалі в Б'юкененів, який приманював Гетсбі як нереалізована мрія, оповідач порівнює з тим «незайманим зеленим лоном нового світу» [5, с. 185]. Новаторський символ наголошує на авторській вірі в краще майбутнє рідного народу.

Висновки. Отже, соціальний роман Ф.С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі» тяжіє до реалістичного, але дещо відходить від традицій жанрово-стильових канонів американської реалістичної прози ліризмом оповіді. Романтично-модерністичний характер стилю роману підтверджується атмосферою романтичного очікування у творі, дивовижною чутливістю й вразливістю митця, гострим відчуттям обманутої надії, нестримно манливого й нетривкого, несправжнього щастя. У контексті американського соціального роману 20-х років ХХ століття «Великий Гетсбі» виділяється своїм емоційно-ліричним характером. Психологічне тло роману складне, це завжди своєрідний «сплав» внутрішнього мовлення героїв і спочатку нейтрально-насмішливого, а потім сумного й осудливого голосу наратора. Наголошуємо також на іманентній рисі психологічної прози формі монологічної оповіді у творі. Промовистою в сенсі приналежності художньої оповіді до психологічної є наявність у романі ліричних й авторських відступів, які набувають особливого функційного значення – реалізувати глибокий пафос твору.

Роман Ф.С. Фіцджеральда також має риси «роману виховання». Розглядаючи твір у такому аспекті, визначаємо в епіцентрі художньої дії оповідача Ніка Каррауея – постійного свідка, коментатора, а часом й активного учасника реальних подій, з яких бере сумний досвід, який вплине на його життя.

Оповідач твору романтично характерний. Він безрадісно дивиться в майбутнє, не бачить порятунку від зла, що править світом, і розуміє свій обов'язок чесно розповісти про те, свідком чого він став, не прикрашаючи дійсність і віддаючи честь сміливості людського серця. Модерністична природа роману реалізується через зв'язок стилю автора з новою тенденційністю заявленої у світовій літературі психологічної манери письма з пролонгованою семантикою образів-символів.

Література:

1. Горішна Л. Портрет у романах Ф.С. Фіцджеральда «Ніч ніжна», «Великий Гетсбі». *Наукові записки Харківського національного*

педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Літературознавство. 2016. Вип. 4-76. С. 25–35.

2. Денисова Т. Фіцджеральд і американська мрія. Роман і романісти США ХХ століття. Київ : Дніпро, 1990. 363 с.
3. Коренева М. Творческое наследие Френсиса Скотта Фицджеральда. *Современная художественная литература.* 1981. № 5. С. 83–112.
4. Лушій С. Романістика української діаспори 1940 – 1980-х років у контексті розвитку європейського та американського роману. *Слово і час.* 2017. № 4. С. 54–66.
5. Фіцджеральд Ф.С. Великий Гетсбі : роман. Харків : Фоліо, 2016. 256 с.

Bandura T. Genre and style originality of F. S. Fitzgerald's novel "The Great Gatsby"

Summary. The article examines the genre and style specifics of F.S. Fitzgerald's novel "The Great Gatsby". Emphasis is placed on an innovative analytical approach to the artistic understanding of American bourgeois reality in the work, the great power of the artistic word in the existential protest against bourgeois cruel society can be traced.

Fitzgerald's work is defined as a social novel, although the half-yearly action in it seems to be confined to a very close circle of events and concerns the close personal relationships of several young people who met by a capricious coincidence and soon divorced tragically and forever. It is proved that the sociality of the author's book is determined by the fact that both the events and characters reproduced in it and the main artistic conflict have a direct and vital connection with the fate of people in the society depicted by the artist.

The study found that the central theme of the novel is the "American way of life" as a dangerous social abyss that swallows human lives. Fitzgerald's novel, which has little in common with T. Dreiser's socio-epic paintings in terms of external stylistic features, but in terms of deep pathos it can be rightly placed next to "American Tragedy". The plot of the novel "The Great Gatsby" is built in a completely realistic manner. The social character of the realistic narrative is also supported by the historical events depicted in the work.

It is noted that the elements of the romantic style are already observed in the title of the novel. The epithet "great" applied to Gatsby has an ambivalent meaning. The protagonist is falsely "great" in his role of a rich man with a mysterious reputation, the host of absurdly elegant celebrations and celebrations, which he arranges in honor of his beloved. This pseudo-assertion of Gatsby is ironic in the narrator-moralist. At the same time, he is "great" by the power of his feelings, which awakened in him the hidden potential of the individual – to do the impossible for the sake of the beloved; he is unsurpassed in his devotion to dreams. A kind of aesthetic task is inherent in the romantic hero, the author really sincerely sympathizes with him, seeing the meaning of sacrifice for love.

Emphasis is placed on the fact that Fitzgerald's novel also has the features of a "parenting novel". Considering the work in this aspect, the role of the narrator Nick Carraway is determined – a constant witness, commentator, and sometimes an active participant in real events.

A notable feature of the psychological narrative of Fitzgerald's novel "The Great Gatsby" is revealed: it is a lyrical content, sometimes close to the lyrical nature of the poem. The emotional atmosphere of the novel is far from simple, it is always an "alloy" of the inner speech of the characters and first the neutral-mocking, and then the sad and judgmental voice of the narrator.

Key words: genre, style, realism, romanticism, modernism.